

Dříve než zemřou řeky

Štěpán Neuwirth

Prolog

My, lidé začátku třetího křesťanského tisíciletí, žijeme většinou ve městech, v sídlištních bytech, ve velkokapacitních panelových domech. Naše uši jsou zahlcovány hlukem motorů automobilů, prázdnými slovy, změtí reprodukované populární hudby přicházející ze všech směrů. Naše oči jsou oslepovány září reklam, neustále jsme ohlupováni propagací konzumu. Každodenně spěcháme do práce, někteří vedeni vidinou seberealizace ve prospěch ostatních, jiní vedeni pouze vidinou výdělku peněz. Naše děti tráví čas na ulicích, v kinech, na prašných škvárových a betonových hřištích či plátcích mezi betonovými obytnými kolosy. Pokud vyjdeme ze svých malometrážních klíček, spěcháme k zastávce nejbližší tramvaje, autobusu nebo trolejbusu s očima upřenými na šedivý chodník, případně na křiklavě barevně reklamní plochy a výlohy obchodů.

A přece mezi námi žijí jednotlivci, kterým převládající životní styl nevoní. Takoví, co nemohou existovat bez úzkého sepětí s přírodou. Lidé, kteří využijí každou volnou chvíli, každou příležitost k tomu, aby spočinuli v náručí přírody. Té přírody, která je pro ně skutečným životním prostorem. Bohužel však také prostorem neustále se zmenšujícím.

Co se to vlastně se světem děje?

Léta jsme žili ve společnosti s centrálním ekonomickým plánováním. Na konci osmdesátých let minulého století jsme společně rozhodli o změně politického i ekonomického systému a vydali se cestou tržní společnosti. Vykročili jsme plni nadšení, ale naprosto nepřipravení. A naše společnost promrhala příležitost k dosažení podoby života, který by se dal označit termínem trvale udržitelný. Místo pro život v našem státě, ale i naše planeta Země, matka Země, se díky nám, lidem, mění z místa dobrého k životu v místo, kde život jako takový je stále více ohrožován.

My, současní lidé, žijeme, jakoby se nás život nedotýkal. Zapomínáme na to, že život jsme my sami, že život nejen vytváříme a prožíváme, ale že ho stále více ničíme.

Ničíme život právě ve snaze maximalizovat zisk v tržním prostředí, ničíme život vedení hlediskem maximalizace vlastního prospěchu. To se týká nejen přírody a krajiny, ale i sociálního prostředí ba dokonce i politického spektra. Zahledění sami do sebe škodíme nejen sobě, ale i ostatním.

Na jedné straně žaseme nad krásou života, nad jeho důmyslností a množstvím forem. Stále více však zůstáváme na povrchu, zapomínáme na to, že skutečnou harmonii a pochopení najdeme poté, co se dopracujeme k příčinám a souvislostem a dospějeme k jednotě v tom co nás všechny spojuje. V tom, co by nás mělo spojovat a na co stále více zapomínáme. A to je ochrana trvale udržitelného způsobu života lidské společnosti, která se zákonitě promítne do trvale udržitelného života na planetě Zemi.

Ukazuje se, že mnohé z toho, co děláme ve snaze dosáhnout pokroku, je neúnosné. Nelze již pokračovat v současných metodách pro využívání energie, lesního hospodářství, zemědělství, ochrany rostlinných a živočišných druhů, řízení rozvoje měst a výrobu průmyslových výrobků. Myšlenka, že značná část toho, co lidstvo činí jménem pokroku, je neudržitelná a musí být změněna, získala podporu již před pětadvaceti lety, v roce 1987 na Valném shromáždění OSN. A přesto, že summit G7 vyzval v roce 1989 k včasnému celosvětovému přijetí politiky vycházející z principů trvale udržitelného života, přesto se mnoho a mnoho vlád mnoha zemí stále marně,

nebo jen částečně a málo úspěšně, pokouší upravit politiku svých zemí podle tohoto doporučení.

Následující stránky zatím poslední knihy spisovatele Štěpána Neuwirtha vše shora řečené dosvědčují. Spisovatelovy vzpomínky na doby dětství prožívaného v náručí přírody na březích řeky jsou nejen připomínkou zanikajícího světa, jsou i varovným mementem před zanikáním života jako takového.

Můžeme ještě zvrátit destruktivní trend?

Otevřeme-li svoje oči a uši vzpomínkám odkazujícím na historii lidské kultury, snad naše srdce neokorají pod vlivem neustálého proudu negativních informací vnímaných v bledém světle chladných televizních obrazovek. Vezmeme-li si slova spisovatelova k srdci, snad se naše myšlenky vymaní ze sevření každodenních banalit a naše životy dostanou smysl.

Ladislav Vrchovský
Ostrava, 13. června 2011